

АВАНГАРД ЯК ПРОВІДНА ТЕЧІЯ В МИСТЕЦЬКОМУ ЖИТТІ ХАРКОВА В 20–30-х рр. XX ст.

Чирва Г.Ю., гр. Мз

Науковий керівник – канд. іст. наук, доц. Чадаєва К.Ю.

Академія дизайну і мистецтв

Помітним явищем в мистецькому житті Харкова в образотворчій галузі пер. пол. XX ст. був авангардизм.

Народившись в мистецькому середовищі на початку XX ст., він набув великої популярності серед революційних художників 1917-1920 рр. В період українського національного відродження авангардизм стає провідним напрямком мистецтва.

В 1917-1921 рр. авангардизм стверджує свої позиції як новаторське, революційне мистецтво, що ґрунтується на пошуку нових, незвичних засобів вираження форми і змісту творів

Одним з провідних центрів авангардного мистецтва був Харків. На це значно вплинули радикальні зміни в діяльності Вільних державних майстерень у Харкові. Саме в Харкові було створено художній напрям, який орієнтувався на новітні тенденції європейського і світового мистецького процесу та водночас будував свою національну модель. У 1920-ті роки українські митці захищали своє право на власний шлях розвитку, створивши Асоціацію Революційних Митців України, яка протистояла російській мистецькій школі і намагалася поширити свою гегемонію в Україні.

Новим переломним етапом в розвитку авангардизму став 1923 р. В історичній науці відсутня єдина точка зору щодо визначення рівня щирості радянського керівництва того часу у розв'язанні національного питання. Одні дослідники вважають, що у квітні 1923 р. більшовицькі лідери намагалися реально врахувати національні прагнення народів, які входили до складу Радянського Союзу. Інші глибоко переконані в тому, що запровадження Кремлем політики коренізації було лише тактичним кроком керівництва, спрямованим на приборкання національних рухів.

Встановлення в СРСР тоталітаризму і процеси уніфікації у сфері культури завдали нищівного удару по позиціям українського мистецтва. Знищувались кращі майстри пензля, припинили свою діяльність десятки творчих майстерень. Жорстокий ідеологічний пресінг на свідоме мислення і підсвідомість творчої особистості українських художників намагався викоринити інакомислення «вільного» авангардного мистецтва в Україні.